

var det ganske uanstændigt ikke at tage Princippet om Folkeafstemning og Folkeinitiativ op, ja, dette Blad tænkte sig Muligheden af Et-kammersystemet, naar det blev suppleret med og kontrolleret ved Folkeafstemning. Det er en Udtalelse, som kun er et Aar gammel, i det konservative Hovedorgan her i Landet. Om det kun var noget, man stillede op paa Skrømt for at spænde Ben for det Fremskridt, som den radikale Regering den Gang gik i Spidsen for, skal jeg ikke kunne udtale mig om, men i alt Fald har saadanne Stemninger ogsaa gjort sig gældende i konservative Kredse. Disse Ønsker, Stemninger og Bevægelser i Befolkningen, som vitterlig findes paa det forfatningspolitiske Omraade, søger vi nu at give et Samlingsmærke; det er en Samlingsfane, vi her planter, saaledes at der kan blive Enhed i disse Bevægelser og Bestræbelser. Det er vor Overbevisning, at de Tanker, vi her fremsætter i vort store Forslag til en ny Grundlov for Danmark, vil blive drøftet, at de vil leve ude i Diskussionen, at de vil blive Genstand for Kamp, indtil de i deres Hovedtræk ogsaa bliver gennemført.

Den moderne Parlamentarisme særlig efter fransk-engelsk Forbillede, som vi har haft siden 1901, har efter vor Mening aldrig været tilfredsstillende, og den begynder ogsaa her i Landet allerede at vise sine uheldige Sider. Det gaar jo med næsten alt i Livet og i Udviklingen saaledes, at naar det har levet en Tid, begynder visse Skyggesider at komme frem, saa gælder det om igen at reformere, maaske at komme ind paa andre Veje. Dermed være ikke sagt, at denne Parlamentarisme ikke er et stort historisk Fremskridt. Da vi levede under Estrupiatet, arbejdede vi Socialdemokrater ivrigt sammen med Venstre for at naa til Parlamentarismen og tog ogsaa med Glæde mod den Form for Parlamentarismen, som vi naaede her i Landet i 1901, den moderne Parlamentarisme efter engelsk-fransk Forbillede, men vi har fra første Færd været klar over, at det burde ikke være Forfatningsudviklingens sidste Ord. Jeg henviser til en Pjece til Forklaring af vort Program, som Wiinblad skrev allerede for 30 Aar siden, og i hvilken han netop hævdede, at vel vilde vi, naar vi stod under Estrupiatet, frem til Parlamentarismen, men dermed var ikke sagt, at vi vilde blive ved denne Parlamentarisme efter moderne fransk-engelsk Forbillede, vi vilde længere frem, vi vilde benytte det

første Fremskridt som Udgangspunkt for videre Fremskridt. Der klæber ved en moderne Parlamentarisme visse Skyggesider, som vel endda er i Vækst: en alt for personlig og partipolitisk Kamp om Magten og dermed følgende Gruppepolitik, visse Klikebevægelser, Kulisseintriger o. s. v., som ingenlunde er heldige, i visse Lande en alt for hyppig Skiften Regering, ofte uden at den nye Regering i Virkeligheden repræsenterer et nyt politisk eller socialt Fremskridt. Dermed hænger ogsaa sammen, at der i vor Tid er opstaaet visse antiparlamentariske Strømninger, som vinder en vis Tilslutning. Der er utvivlsomt ofte en Samvirken mellem den reaktionære Antiparlamentarisme og den revolutionære Antiparlamentarisme, saaledes som Yderlighederne saa tidt gaar Haand i Haand. Den reaktionære Antiparlamentarisme, den reaktionære Kritik af den nuværende Parlamentarisme billiger vi ikke, men der findes en berettiget Kritik af den moderne Parlamentarisme, set fra et Fremskridtsstandpunkt, og den er det, vi gør os til Tolk for. Der fremsættes ofte den Klage, at det moderne Parlament arbejder og arbejder, uden at der kommer noget ud deraf. Jeg tror, det var Peschke Køedt, som i sin Tid fremførte det amerikanske Ord: Man ser vel Møllen male, men der kommer intet Mel. En Langsomhed, en Tunghed og ofte Goldhed gør sig ofte gældende i det moderne parlamentariske Maskineri, og saa kan der igen komme Tider med et alt for overdrevent Hastværk. Den moderne Parlamentarisme efter engelsk-fransk Forbillede forbundet med Tokammersystemet giver ingenlunde — det viser Erfaringen — Garanti for en sagkyndig Behandling af Lovene. Det er noget, man læser først og fremmest i den konservative, men ogsaa i Venstres Presse, at Lovene ingenlunde underkastes den virkelig sagkyndige Behandling, som burde finde Sted. Jeg tror, det hænger sammen med, at under Tokammersystemet er Magten for stærkt fordelt og dermed Ansvaret forflygtiget; det ene Ting stoler paa det andet. I Stedet for at give Garanti for en rolig Overvejelse og sagkyndig Behandling af Lovene bliver Tokammersystemet tværtimod en Institution, der forflygtiger Ansvaret. Ved Lovforslagenes Behandling er det ofte en Paragraf eller nogle enkelte Paragraffer, som er kommet stærkt frem i den offentlige Diskussion eller i Kampen, der interesserer, alt andet er, der ingen, som beskæftiger sig synderligt med. Dette gælder Landstinget saavel